

AJANKOHTAISTA SUOMEKSI

2021-04-24

Programmanus

av Heidi Liekola

Moikka ja tervetuloa kuuntelemaan yläasteikäisille suunnattua UR:n ohjelmaa Ajankohtaista suomeksi. Minä olen Heidi Liekola, ja tämän ohjelman teemana on vappu seuraavin aihein:

Sima, tippaleivät ja munkit kuuluvat suomalaiseen vappuun

Ruotsinsuomalaisten nuorten vappuperinteitä

Ja lopuksi musiikkia

Sima, tippaleivät ja munkit kuuluvat suomalaiseen vappuun

Suomalaista vappua vietetään perinteisesti kevään ensimmäisen piknikin merkeissä. Vapunpäivänä syödään ulkona, satoi tai paistoi. Toimittaja Matilda Peltonen haastatteli Marttaliiton Maija Soljanlahtea suomalaiseen vappuun kuuluvista herkuista.

Maija Soljanlahti

No suomalaisiin vappuherkkuihin kuuluu muun muassa sima. Ja sitten makeita herkkuja esimerkiksi munkit ja tippaleivät on sellaisia. Toki sitten vappupiknikillä monesti otetaan mukaan erilaisia salaatteja, perunasalaattia, silliä ja sitten nakkeja.

Siman valmistus kannattaa Soljanlahden mukaan aloittaa noin viikkoa ennen vappujuhlia.

Maija Soljanlahti

Varaa sokeria ja fariinisokeria ja sitruunoita ja ihan pikkusen tuorehiivaa. Ja sitten tietysti vettä. Ja vesi keitetään ja sinne laitetaan ne sokerit ja sitruunat. Sillon kun se sima on huoneenlämpöistä, niin silloin kannattaa laittaa se hiiva sinne. Hiivan ja siman annetaan olla päivän verran ihan huoneenlämmössä, jonka jälkeen se sitten pullotetaan. Eli sitten se siivilöidään. Pulloihin laitetaan vähän rusinoita ja sokeria ja sitten se pullotetaan. Ja sitten se sima saa olla jääkaapissa kolmesta viiteen päivään siihen asti, että ne siman rusinat nousee sinne nesteeseen pinnalle. Ja sen jälkeen sima onkin valmista juotavaksi.

Tippaleipiä ei ruotsalaisesta vapusta löydy. Soljanlahti antaa niksin niiden uppopaistamiseen.

Maija Soljanlahti

Taikina valmistetaan ihan vaan sekottamalla ne ainekset. Ja sitten, jos löytyy vanha ketsuppipullo, niin se on nyt aika hyvä niksi tippaleivän käyttöön. Ja kun se rasva on riittävän lämmintä, niin sitä sitten pursotetaan sinne öljyyn. Mutta jotta siitä tippaleivästä tulee tippaleivän mallinen, niin siellä pitää olla joku muotti siellä kattilassa. Ja se muotti

merkeissä

i ... tecken

satoi tai paistoi

i ur och skur

herkut

delikatesser

sima

mjöd

munkit

munkar

tippaleivät

struvor

perunasalaatti

potatisallad

nakki

knackkorv, (varm korv)

hiiva

jäst

huoneen-

lämpöinen

rumstempererad

pullottaa

buteljera

nousee

stiga

niksi

knep

pursottaa

pressa ut

muotti

form

säilyketölkki

tehdään esimerkiksi käytetystä säilyketölkistä. Siitä säilyketölkistä täytyy avata sekä ylä- että alapuoli kokonaan pois. Se laitetaan sinne kattilan pohjalle ja sinne sitten sieltä ketsuppipullosta pursotetaan se taikina.

Kuulostaa aika monimutkaiselta...

Maija Soljanlahti

Kerran kannattaa katsoa vaikka YouTubesta video, niin sitten pääsee kärryille, et mistä on oikeestaan kyse. Eikä se sitten oo kauheen monimutkaista, koska se taikina on niin helppo.

konservburk
sekä ... että
både ... och
monimutkainen
krånglig
päästä kärryille
haja, hänga med
oikeestaan
egentligen
taikina
deg

Ruotsinsuomalaisten nuorten vappuperinteitä

Upplands Väsbyn ruotsinsuomalaisen koulun yhdeksäsluokkalainen Sebastian ja kahdeksäsluokkalaiset Milo ja Antony kertovat tavoistaan viettää vappua.

Sebastian: Mä oon tottunut viettää sitä silleen suomalaisesti, että usein tehdään jotain munkkeja, ollaan vaan perheen kaa ja syödään vähän hienommin kun normaalisti. Mut meillä ei oo tätä ruotsalaista vappukokkoperinnettä. Kyl me ollaan nyt viime vuosina menty se kattomaan, jos on yleisesti ollu sellainen, mut mä en oo sellaseen tottunu oikein.

Milo: Kun mä olin pienemp, niin me mentiin yleensä kattomaan kokkoa joka kerran.

Antony: Mä oon perheen kanssa, syödään hienompi ruoka ja sitten me mennään kattomaan sellasta majbrasa.

Mikä on teidän suosikkijuttu vapussa?

Sebastian: Ainakin normaalisti, kun ei oo koronaa, niin kaikki tulee yhteen paikkaan juhlimaan. Sit siellä näkee paljon ihmisiä, joilla kaikilla on hauskaa, niin siitä tulee itellekin hyvä mieli.

Antony: Mä tykkään, että se on kiva olla perheen kanssa. Kaikki serkut tulee ja semmosta.

Milo: Mun lempihomma siinä on, että yleensä mun koko perhe tulee, veli ja sen tyttöystävä tulee mukaan ja sit tietenkin ruoka on hyvä juttu.

perinne
tradition
viettää
fira, tillbringa
tapa
sätt
vappukokko
majbrasa
tottunut
van
yleensä
vanligtvis
joka kerran
varje gång
suosikki
favorit
juhlia
fira, festa
hyvä mieli
bra humör
serkut
kusiner
tyttöystävä
flickvän

Lopuksi vielä Valonsäteet -kappale Vestalta

Oi asettuispa minuun
Valonsäteet asumaan
Pyyhkisi sisimmästäni pimeään

valonsäde
ljusstråle
sisin
det innersta

Tässä kaikki tällä kertaa. Hyvää vappua!